

Några rundtimmerlador runt Dala-Floda

Dendrokronologisk undersökning

av Torbjörn Axelson, mars 2011

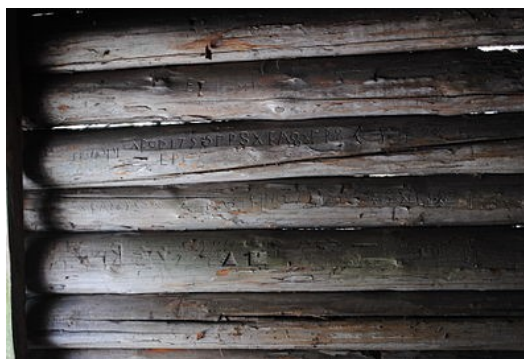
En typ av timmerbyggnader som är svåra att datera typologiskt är de enkla rundtimrade ängsladorna, som är byggda som sådana, och inte är utrangerade och återanvända byggnader eller timmer som flyttats ut från gårdarna. De står vanligen långt från gården, och byggdes vanligen på enklast möjliga sätt. Det går i stort sett inte att skilja lador som är byggda i början av 1700-talet från dem från slutet av 1800-talet. Endast med hjälp av dendrokronologi är det möjligt. Dokumentationen av dessa lador är brådskande, eftersom många av dem inom de närmaste decennierna torde komma att skatta åt förgängelsen - och ännu fler är redan försvunna. Kanske några kan räddas, och då gärna sådana som har några extra värden av något slag. Men för att kunna prioritera är det viktigt att de dokumenteras. Här är ännu ett litet bidrag till detta. Ytterligare några daterade lador av detta slag i Floda socken återfinns på följande sidor:

- [Höckkärrakerladan i Mossel](#) (1768-69)
- [Ladorna efter Sälbuvägen mellan Björbo och Floda](#) (1774, 1709?/1889, 1859)
- [Lada öster om Storånget, Gåsholmen, Floda sn](#) (Timmer fällt 1865-66 och eventuellt 1836-37)
- [Ladruin på Björmyran](#). (1763).
- [Lador efter älven ovanför Forsen](#). (1823, 1792, 1786/1863, 1828, 1723, 1762, 1809)
- [Torvladorna på Petmyra](#) (några av denna typ)
- [Lada och ladruin på Styggismyra väster om Björbo](#) (1784)

"Stängsla" Sälje, FLSA

Norra ladan vid Stängsla, Sälje
(alla bilder på denna sida hämtas från Wikimedia Commons - klicka på dem!)

Många välgjorda ristningar. Det äldsta årtalet 1750 är jämgammalt med ladan

En rundtimmerlada invuxen i björkskog, [60° 29' 22" N, 14° 51' 24" E](#) (Sälje 21:16⁺), utan långdrag och med rännknutar och runda skallar och med ovanligt många välgjorda ristningar med namnskiffer och årtal. De äldsta årtalen är 1750. Ladan har dörr på gaveln, satt mot vänstra sidan, och dörren är utvidgad, så att det ursprungliga gåtspåret är förlorat. Ladan är snedsjunken, så att syllvarvet och ytterligare något varv är borta, liksom golvet. Dörren har därmed ingen tröskel. Taket läcker och vissa åsar är på väg att ruttna. Prov togs med tillväxtbör ur B8, C6, C7, C8, C9, D4, D5, D6, D9, D12. Alla är av tall, utom D12 som är av gran. De flesta har en fullständig yttersta ring från 1749, d.v.s. de fälldes under vintern 1749/50. De stockar som avviker är C6 med yttersta ring från 1748! D4 är odaterad, men har fällt vid midsommartid, och är troligen utbytt. D12 av savbarkad gran med fullständig yttersta ring och därför troligen fälld på våren (omkring maj), är också odaterad, och troligen inte samtida med de daterade. De daterade stockarna tycks komma från två bestånd. Ladan bör vara byggd sommaren 1750, och de äldsta ristningarna är samtida. På B8 står bl.a. "x BOD 1750 LPS | EAS x LPS 1752 x".

Inte minst med tanke på de många vackra ristningarna, vore det önskvärt om denna lada kunde räddas medan det ännu är möjligt.

"Stängsla" Sälje, FLSB

En rundtimmerlada invuxen i björk/gran-skog, [60° 29' 19" N, 14° 51' 28" E](#) (Sälje 33:2⁺), utan långdrag och med rännknutar och runda skallar. De båda varven under dörren mitt på gaveln har sågats av. På B11 finns texten med kraftig penna skriven "Denna Lada har kommit från Gubbhålet i början av 1900-talet". På röstmoder A står "Omtakad och flyttad NE den 11/4 1928". Prov togs ur D3, D5, D6, D7, A6a, A7a. Det kan konstateras att lada är byggd av av gran- och talltimmer, som fällt dels vintern 1825/26, dels ca juni 1826. Den kan därför antas vara byggd sommaren 1826 av vinterfällt och färskt virke. Ladan är i relativt gott skick, men tegeltaket behöver översyn, och buskar behöver röjas bort.

Södra ladan vid Stängsla, Sälje

Lada vid älven söder om Sälje

Vid älven ca 1 km söder om Sälje, FLSC

En rundtimmerlada vid älvsöden söder om Sälje, [60° 29' 10" N, 14° 51' 17" E](#) (Sälje 2:7⁺), med dörr mitt på långsidan och spetsiga gåtspår och golv av brädor och tegeltak. Ladan som har inre mått 4,25m * 2,90m, är välbevarad, men taket läcker något. Prov togs ur A6b, A7b, A8b, D8, D6, D13, D14 (obs! D6 är med rödkrita märkt B5 etc). Prov D13 och D14 är av savbarkad gran, som inte kunnat dateras. De övriga är tall, som har yttersta ring (fullbildad) från 1732. Ladan torde därför vara byggd 1733, och att döma av märkningen flyttad minst två gånger. Granvirkesvarven är troligen inte ursprungliga. Ladan är i ganska gott skick, men det något läckande taket behöver ses över. Dendrokronologiskt bjöd denna lada ett visst motstånd: Det fattas ringar i en del av proven, och det finns otypiska segment och en tillväxtkollaps efter 1686, vilket gjorde dem något besvärliga att datera.

På Hagön, mitt för Ingridsgården, FLONA

En rundtimmerlada av frodvuxet talltimmer, som står på kraftiga syllar direkt på marken, [60° 30' 5" N, 14° 50' 2" E](#)

(Forsgården 16:13⁴). Ladan mäter invändigt 4.2 m * 2.6 m och är i gott skick. Provtogs ur stockarna D3, D4, D5, D6, D7 och första åsen från D-vägg. Trots att timret innehåller så få ringar att en datering egentligen inte skulle ha varit möjlig (bara 41 ringar), så visar sig med stor samstämmighet yttersta ring i samtliga stockar vara från 1788. Den bör därför vara byggd 1789.

Lada på Hagön mitt emot Ingridsgården

Liten vältimrad lada sydväst om Holsåker

Lada vid Holsåker, FLHM

En ganska liten rundtimmerlada, med något formade knutskallar, och i vissa fall långdrag, [60° 29' 37" N, 14° 46' 24" E](#) (Holsåker? 21:18⁵). Dörren, som är utvidgad, med spikade gåtar, sitter mitt på sidan, som är kortare än gaveln. Ladan är så välbyggd att det kan misstänkas att den ursprungligen kanske stått på någon gårdstomt och kanske var den då mer än en hölada? Provtogs ur D2, D4, D5, D6, D9, D10, alla av gamla tallar (ca 200 år eller mer), och de tre proven med läslig vankant tillgänglig har alla yttersta ring från 1751, och de övriga torde vara samtida. Ladan bör alltså ursprungligen vara byggd 1752.

Noter

1. | Ekonomiska kartan, [Sälje J133-13E1j72](#), 1966,70
2. | ibid.
3. | ibid.
4. | ibid.
5. | Ekonomiska kartan, [Holsåker J133-13E1j72](#), 1970

Denna och andra dendrokronologiska studier av T. Axelson återfinns på taxelson.se/dendro/obj/

```
FLSA 1 Lada, Sälje (Stångsla), Floda sn, Dalarna PISY
FLSA 2 Sweden Pinus sylvestris 200m 6029N1451E 1668 1749
FLSA 3 T. Axelson
FLSA #### 60°29'22"N, 14°51'24"E
FLSA1a 1669 302
FLSA1a 1670 414 318 336 354 229 280 192 173 182 153
FLSA1a 1680 140 115 135 117 94 51 49 -999 -999 -999
FLSA1a 1690 -999 -999 -999 -999 9 12 21 26 36 40 59
FLSA1a 1700 84 67 80 79 85 86 88 92 71 47
FLSA1a 1710 47 44 70 68 63 83 77 61 42 46
FLSA1a 1720 50 38 47 49 55 77 60 81 78 64
FLSA1a 1730 69 71 43 57 56 49 45 50 53 32
FLSA1a 1740 23 14 22 33 22 21 23 39 38 999
FLSA1a #### C6, vk
FLSA2a 1696 404 357 317 287
FLSA2a 1700 267 190 200 149 150 129 145 108 88 78
FLSA2a 1710 91 97 95 97 67 95 97 84 67 56
FLSA2a 1720 83 78 80 69 62 66 48 64 58 86
FLSA2a 1730 82 91 92 67 54 37 37 53 73 -999
FLSA2a 1740 -999 71 72 83 108 102 91 124 118 99
FLSA2a 1750 999
FLSA2a #### C7, vk?, Öringar pga monteringskada
FLSA3a 1688 94 208
FLSA3a 1690 129 158 158 153 172 135 132 120 177 176
FLSA3a 1700 174 144 180 157 157 114 116 143 119 84
FLSA3a 1710 109 104 155 139 96 122 134 115 81 78
FLSA3a 1720 81 91 89 89 94 73 92 92 87 75
FLSA3a 1730 87 76 88 63 66 56 59 68 73 54
FLSA3a 1740 43 29 41 39 44 58 56 70 999
FLSA3a #### C8, ej vk?
FLSA4a 1668 134 164
FLSA4a 1670 194 143 227 192 131 107 146 162 173 192
FLSA4a 1680 174 153 130 129 164 96 48 64 -999 -999
FLSA4a 1690 -999 -999 -999 -999 24 42 66 70 84 95
FLSA4a 1700 110 97 114 90 67 91 111 112 90 54
FLSA4a 1710 72 80 62 86 93 127 110 82 71 74
FLSA4a 1720 80 84 94 78 106 109 58 75 57 65
FLSA4a 1730 71 91 90 97 97 107 126 106 121 101
FLSA4a 1740 86 65 94 88 67 76 100 115 85 81
FLSA4a 1750 999
FLSA4a #### C9, vk
FLSA5a1 1679 277
FLSA5a1 1680 285 308 230 226 196 231 216 185 123 122
FLSA5a1 1690 83 132 66 54 77 44 60 63 77 106
FLSA5a1 1700 120 91 106 94 95 82 97 84 66 45
FLSA5a1 1710 52 47 61 79 55 76 91 58 60 54
FLSA5a1 1720 51 44 43 32 45 50 37 48 35 51
FLSA5a1 1730 59 40 36 47 43 40 34 36 45 31
FLSA5a1 1740 23 20 29 26 26 27 24 37 37 20
FLSA5a1 1750 999
FLSA5a1 #### B8, vk
```

FLSA7a	1682	377	440	278	349	294	198	97	110										
FLSA7a	1690	55	74	70	68	87	59	71	90	121	149								
FLSA7a	1700	178	173	190	183	199	159	135	118	107	73								
FLSA7a	1710	94	88	100	127	77	94	117	92	108	92								
FLSA7a	1720	113	109	96	76	62	57	38	46	53	69								
FLSA7a	1730	59	58	67	73	66	55	44	58	67	50								
FLSA7a	1740	57	38	68	74	66	49	42	51	54	59								
FLSA7a	1750	999																	
FLSA7a	####	D5, Vk																	
FLSA8a	1701	369	366	296	249	226	333	303	248	194									
FLSA8a	1710	221	218	175	181	103	137	161	132	111	97								
FLSA8a	1720	123	114	142	116	96	97	40	44	44	63								
FLSA8a	1730	59	68	77	56	62	48	52	64	73	55								
FLSA8a	1740	51	36	54	58	37	46	71	80	74	72								
FLSA8a	1750	999																	
FLSA8a	####	D6, Vk																	
FLSA9a	1681	219	254	234	229	255	174	110	92	103									
FLSA9a	1690	98	124	98	92	99	86	85	69	89	94								
FLSA9a	1700	113	104	121	107	124	105	120	118	93	78								
FLSA9a	1710	96	86	91	88	75	97	98	79	83	75								
FLSA9a	1720	78	81	91	82	77	86	62	72	66	72								
FLSA9a	1730	70	60	80	86	81	62	48	59	65	64								
FLSA9a	1740	54	46	59	60	62	62	61	85	64	56								
FLSA9a	1750	999																	
FLSA9a	####	D9, Vk																	

FLSBPI 1 Lada, Sälje, Floda sn, Dalarna PISY
 FLSBPI 2 Sweden Pinus sylvestris 200 6029N1451E 1720 1825
 FLSBPI 3 T. Axelsson

FLSBPI #### 60°29'19"N, 14°51'28"E. lada av gran och tall timmer, som fällts dels vintern 1825/26, dels ca juni 1826. Enl text på Bll flyttad från "Gubbhålet" (plats ej identifierad) i början av 1900-talet.

FLSB1a	1751	322	208	236	210	165	145	121	130	154									
FLSB1a	1760	184	170	230	236	203	174	225	179	188	174								
FLSB1a	1770	142	111	116	81	73	72	65	-999	-999	-999								
FLSB1a	1780	-999	-999	-999	116	120	136	125	88	65	112								
FLSB1a	1790	74	92	72	60	75	75	59	60	42	67								
FLSB1a	1800	59	66	73	67	74	78	58	91	96	122								
FLSB1a	1810	103	83	66	59	40	31	34	36	41	35								
FLSB1a	1820	34	999																
FLSB1a	####	D3 ej vk?																	
FLSB2a	1734	314	280	302	265	261	263												
FLSB2a	1740	165	166	151	183	202	178	144	126	125	147								
FLSB2a	1750	167	188	137	156	121	94	84	53	59	70								
FLSB2a	1760	97	102	107	128	116	104	103	102	100	79								
FLSB2a	1770	74	103	91	91	116	136	133	114	103	85								
FLSB2a	1780	103	83	98	84	111	97	79	74	65	70								
FLSB2a	1790	67	83	90	77	93	73	43	39	26	30								
FLSB2a	1800	17	22	36	26	30	33	25	34	38	49								
FLSB2a	1810	33	44	37	28	31	21	26	35	27	18								
FLSB2a	1820	14	16	24	32	17	16	999											
FLSB2a	####	D5																	
FLSB5a	1720	298	306	426	403	303	295	102	182	184	187								
FLSB5a	1730	224	125	160	157	151	128	134	155	207	167								
FLSB5a	1740	101	67	56	51	47	53	52	43	45	44								
FLSB5a	1750	51	62	79	75	54	45	38	34	30	51								
FLSB5a	1760	52	53	46	56	45	37	54	49	52	50								
FLSB5a	1770	38	40	62	58	59	78	82	72	72	60								
FLSB5a	1780	68	55	70	59	68	60	53	52	48	65								
FLSB5a	1790	42	71	60	58	76	68	53	45	34	42								
FLSB5a	1800	20	25	30	23	26	22	20	32	40	59								
FLSB5a	1810	51	58	43	41	37	20	20	26	37	38								
FLSB5a	1820	31	19	27	31	22	17	999											
FLSB5a	####	A6b PISY																	

FLSBPC 1 Lada, Sälje, Floda sn, Dalarna PCAB
 FLSBPC 2 Sweden Picea abies 200 6029N1451E 1736 1825
 FLSBPC 3 T. Axelsson

FLSBPC #### 60°29'19"N, 14°51'28"E. lada av gran och tall timmer, som fällts dels vintern 1825/26, dels ca juni 1826. Enl text på Bll flyttad från "Gubbhålet" (plats ej identifierad) i början av 1900-talet.

FLSB3a	1774	323	327	364	349	276	228												
FLSB3a	1780	236	245	219	298	285	227	172	144	168	164								
FLSB3a	1790	129	123	150	135	143	132	116	118	101	89								
FLSB3a	1800	109	137	120	133	112	108	134	141	112	107								
FLSB3a	1810	105	105	93	88	74	92	91	110	131	79								
FLSB3a	1820	36	46	65	69	121	124	999											
FLSB3a	####	D6, Vk. PCAB																	
FLSB6a	1736	229	182	172	163														
FLSB6a	1740	149	125	136	154	125	131	142	124	126	126								
FLSB6a	1750	182	179	175	164	155	139	112	111	122	135								
FLSB6a	1760	160	218	260	184	135	144	166	149	144	129								
FLSB6a	1770	94	95	114	81	103	109	127	139	120	101								
FLSB6a	1780	104	121	113	170	129	106	115	82	77	69								
FLSB6a	1790	66	73	78	76	55	41	43	28	29	35								
FLSB6a	1800	36	42	39	36	42	45	35	34	38	38								
FLSB6a	1810	39	41	30	23	27	22	22	23	22	25								
FLSB6a	1820	16	16	22	24	35	45	999											
FLSB6a	####	A17, +ew vk. PCAB																	

FLSC 1 rundtimmerlada, Sälje, Floda sn, Dalarna PISY
 FLSC 2 Sweden Pinus sylvestris 200 6029N1451E 1607 1732
 FLSC 3 T. Axelsson

FLSC #### Rundtimmerlada med dörr mitt på långsida. 4.25m*2.90m (insidiga mått). Gott skick, vid väg. Timret mycket svårdaterat (men dat.bedöms säker). Savbarkade granvarv D13, D14 kunde ej dateras. 60°29'10"N, 14°51'17"E

FLSC1a	1608	74	68																
FLSC1a	1610	52	119	82	69	83	81	86	76	72	66								
FLSC1a	1620	108	111	107	126	63	91	155	99	80	75								
FLSC1a	1630	90	78	92	71	80	79	89	81	79	71								
FLSC1a	1640	74	71	82	66	69	86	62	76	68	46								
FLSC1a	1650	42	42	43	38	56	50	46	37	39	35								
FLSC1a	1660	51	36	71	84	62	45	39	43	61	62								
FLSC1a	1670	45	38	46	38	25	20	19	23	58	45								
FLSC1a	1680	75	78	159	114	103	88	91	58	20	22								
FLSC1a	1690	33	56	92	95	111	152	159	175	162	146								
FLSC1a	1700	152	180	95	106	102	80	74	71	69	44								
FLSC1a	1710	36	52	70	63	113	115	115	107	110	81								
FLSC1a	1720	66	77	79	109	121	105	79	57	55	85								
FLSC1a	1730	83	99	106	999														
FLSC1a	####	AII6, vk																	
FLSC2a	1626	128	129	161	227														
FLSC2a	1630	252	253	194	41	45	144	169	150	163	125								
FLSC2a	1640	118	167	155	135	93	122	168	170	178	208								
FLSC2a	1650	228	202	239	221	191	17												

F1HM4a	1600	50	52	58	42	45	62	46	44	23	41
F1HM4a	1610	27	47	52	24	25	38	38	44	41	50
F1HM4a	1620	77	79	92	109	55	45	49	57	46	41
F1HM4a	1630	32	34	35	45	66	89	56	70	41	46
F1HM4a	1640	59	93	80	66	54	63	62	64	59	72
F1HM4a	1650	61	51	47	30	45	61	63	46	50	34
F1HM4a	1660	43	36	54	77	91	71	83	54	72	44
F1HM4a	1670	32	26	37	43	37	34	27	31	44	47
F1HM4a	1680	54	81	99	77	83	85	66	15	13	22
F1HM4a	1690	27	28	27	29	50	55	55	63	49	38
F1HM4a	1700	53	53	70	63	45	33	38	37	30	19
F1HM4a	1710	20	22	13	14	20	22	26	21	16	13
F1HM4a	1720	26	28	34	39	43	54	40	42	42	45
F1HM4a	1730	52	58	47	51	49	30	32	41	56	40
F1HM4a	1740	31	25	33	26	24	22	18	33	22	15
F1HM4a	1750	28	36	999							
F1HM4a	####	D6, Vk									
F1HM5a	1492	34	23	18	51	37	54	36	23		
F1HM5a	1500	22	32	34	32	27	46	58	35	29	36
F1HM5a	1510	34	24	27	22	19	17	24	33	22	19
F1HM5a	1520	22	32	28	-999	26	37	36	31	30	45
F1HM5a	1530	58	48	30	41	60	82	64	49	36	71
F1HM5a	1540	48	45	56	50	44	40	53	51	43	40
F1HM5a	1550	36	43	38	42	29	37	23	25	30	46
F1HM5a	1560	61	58	52	72	60	54	58	92	65	28
F1HM5a	1570	37	47	36	46	58	61	33	34	28	19
F1HM5a	1580	26	23	27	32	44	61	38	38	23	26
F1HM5a	1590	25	35	28	29	39	41	35	25	22	27
F1HM5a	1600	30	35	35	37	22	39	22	29	17	42
F1HM5a	1610	23	34	31	31	28	21	28	40	28	26
F1HM5a	1620	36	18	30	30	28	18	19	23	21	19
F1HM5a	1630	19	11	19	19	31	39	24	32	27	28
F1HM5a	1640	23	21	15	7	8	15	10	20	22	17
F1HM5a	1650	17	14	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM5a	1660	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM5a	1670	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM5a	1680	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM5a	1690	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM5a	1700	-999	-999	-999	-999	-999	9	9	16	19	15
F1HM5a	1710	13	8	16	14	15	13	23	19	21	12
F1HM5a	1720	13	16	18	14	18	21	20	26	27	22
F1HM5a	1730	18	35	21	20	16	13	9	18	22	13
F1HM5a	1740	13	19	17	22	20	19	21	37	30	24
F1HM5a	1750	999									
F1HM5a	####	D9, oläsligt, extremtätt avsnitt: skada i prov									
F1HM6a	1550	73	78	125	117	100	115	101	61	80	150
F1HM6a	1560	171	182	131	105	94	94	110	97	80	66
F1HM6a	1570	63	75	67	70	79	77	42	35	41	31
F1HM6a	1580	46	47	66	82	65	80	73	76	51	44
F1HM6a	1590	67	73	51	62	85	64	63	49	49	42
F1HM6a	1600	42	36	43	44	49	48	42	45	26	37
F1HM6a	1610	25	41	42	33	24	16	19	24	20	21
F1HM6a	1620	31	29	23	28	24	22	18	18	19	14
F1HM6a	1630	18	19	16	11	18	29	17	18	12	17
F1HM6a	1640	17	22	14	12	15	23	15	18	15	15
F1HM6a	1650	16	17	20	18	18	27	24	24	24	22
F1HM6a	1660	24	21	37	43	65	61	58	52	51	41
F1HM6a	1670	39	29	36	40	30	27	30	27	44	41
F1HM6a	1680	52	53	76	65	56	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM6a	1690	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
F1HM6a	1700	-999	15	22	22	30	24	33	25	18	15
F1HM6a	1710	26	25	34	29	32	38	28	19	21	29
F1HM6a	1720	36	28	29	27	37	43	27	30	36	23
F1HM6a	1730	34	39	39	38	47	37	26	24	42	46
F1HM6a	1740	26	25	27	21	13	12	12	12	11	12
F1HM6a	1750	11	13	999							
F1HM6a	####	D10, vk									